

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kansainvälinen ilmastopolitiikka ja EU

Marjaana Kokkonen, projektipäällikkö
16.11.2018

(Outi Honkatukia, ilmastoasioiden
pääneuvottelija)

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

IPCC:n 1,5 asteen raportti

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Maapallon ilmasto on jo lämmennyt noin asteen esiteollisesta ajasta. Jos kasvihuonekaasupäästöjä ei nopeasti vähennetä merkittävästi, 1,5 asteen raja ylitetään.

Päästöt kasvavat voimakkaasti

Keskilämpötilan nousu rajoitetaan 1,5 asteeseen

Toteutunut kehitys 1950-2017

Maapallon keskilämpötilan nousu esiteollisesta ajasta 1850-1900

+4,0°C

+3,0°C

+2,0°C

+1,5°C

+1,0°C

+0,0°C

2017

2040

2100

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lämpenemisen riskit ovat sitä suuremmat, mitä enemmän ilmasto lämpenee.

Vedenpuutteesta kärsii tuplasti enemmän ihmisiä

Kaksinkertainen määrä lajeja menettää valtaosan elinympäristöstään

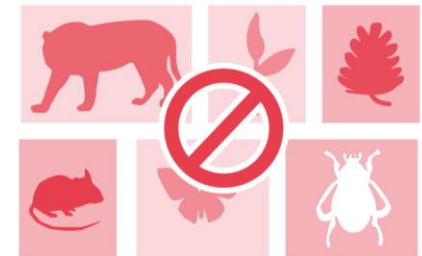
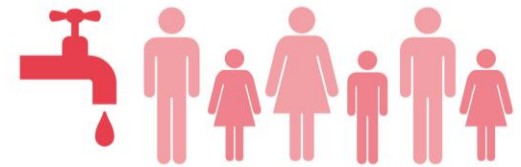
Jäätömien kesien määrä Pohjoisnavalla kymmenkertaistuu

Pohjautuu IPCC:n 1,5 asteen raportin tuloksiin.
© Ilmatieteen laitos ja ympäristöministeriö, 2018. Ilmasto-opas.fi.

+1,5 °C

+2,0 °C

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Tarvitaan nopeita ja radikaaleja muutoksia sekä tuotannossa että kulutuksessa, jotta maapallon lämpeneminen rajoittuisi 1,5 asteeseen.

ENERGIA

Energiaa kulutetaan vähemmän ja tehokkaammin. Vuoteen 2050 mennessä suurin osa energiasta tuotetaan uusiutuvilla energianlähteillä.

MAANKÄYTTÖ

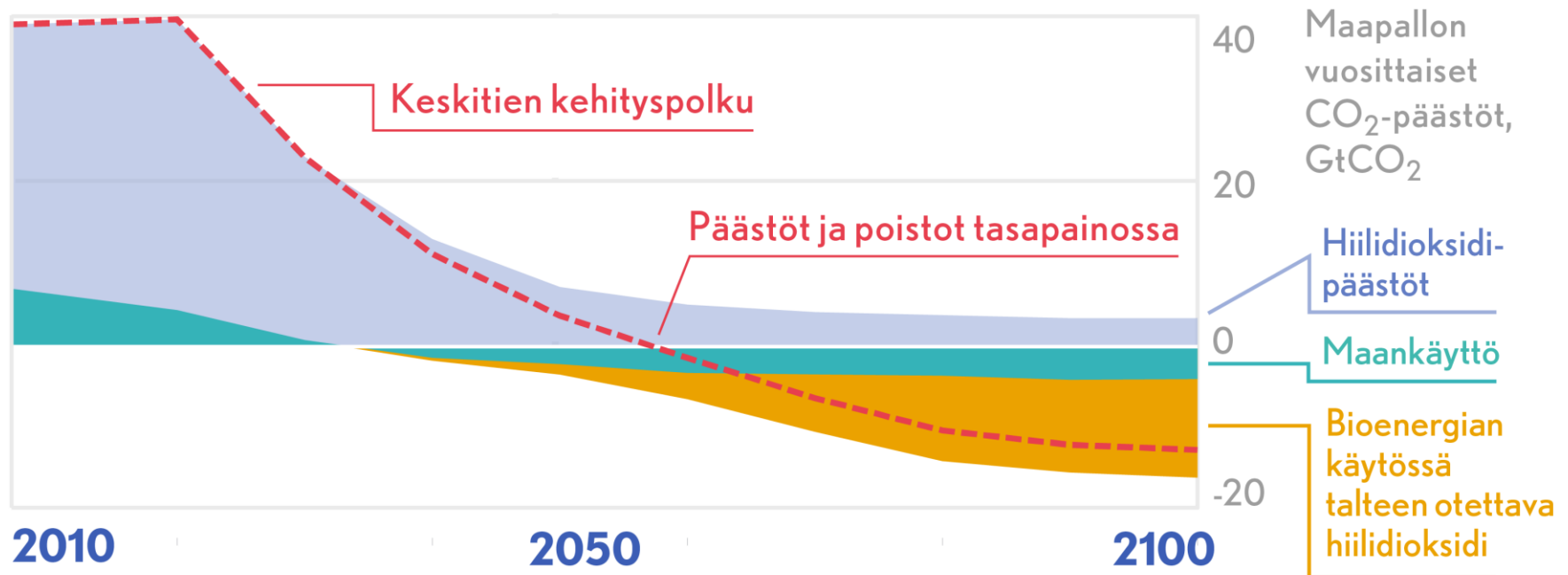
Huolehditaan hiilinieluista ja sidotaan hiilidioksidia maaperään. Lisätään ruuantuotannon tuottavuutta ja kasvien osuutta ruokavaliossa.

TEOLLISUUS

Teollisuuden päästöjä vähennetään 70–90 % vuoteen 2050 mennessä verrattuna vuoteen 2010.

Jotta lämpeneminen voidaan rajoittaa 1,5 asteeseen, päästöjen ja poistojen tulee olla yhtä suuret vuosisadan puolivälissä. Mitä hitaammin päästöjä vähennetään, sitä enemmän hiilidioksidia pitää poistaa ilmakehästä.

GtCO₂ = miljardia tonnia hiilidioksidia

Pohjautuu IPCC:n 1,5 asteen raportin tuloksiin. © Ilmatieteen laitos ja ympäristöministeriö, 2018. Ilmasto-opas.fi.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

IPCC:n keskeisiä viestejä

- Nykymenolla 1,5 asteen raja ylittyy 2040
- Lämpenemisen rajaaminen 1,5 asteeseen vaatii CO₂-päästöjen kääntämistä jyrkkään laskuun: päästöt = poistot 2050
- Annetut sitoumukset eivät riitä
- 2 asteen maailman riskit > 1,5 asteen maailman
- Väliaikainen > 1,5 asteen nousu aiheuttaa muutoksia (pysyviäkin)
- Ilmastopolitiikan ja kestäväen kehityksen työ voivat tukea toisiaan

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

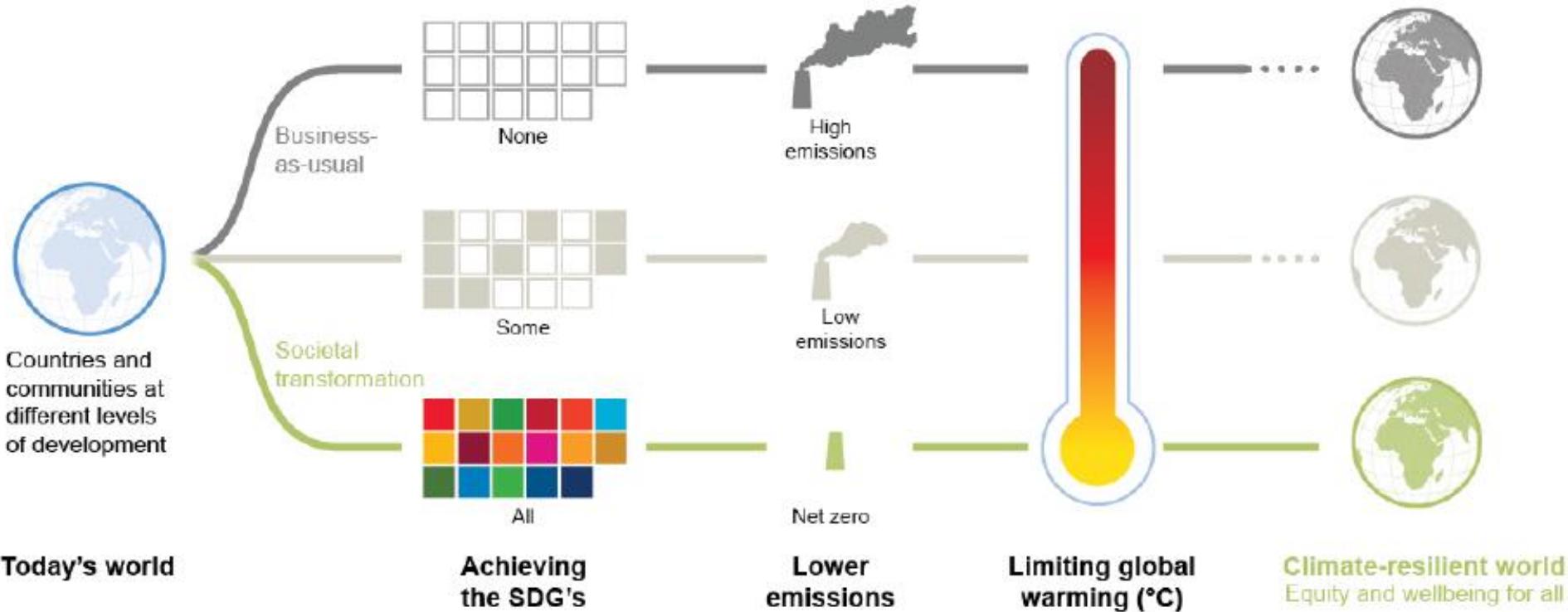
YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

<p>1 NO POVERTY</p> 	<p>2 ZERO HUNGER</p> 	<p>3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING</p> 	<p>4 QUALITY EDUCATION</p> 	<p>5 GENDER EQUALITY</p> 	<p>6 CLEAN WATER AND SANITATION</p>
<p>7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY</p> 	<p>8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH</p> 	<p>9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE</p> 	<p>10 REDUCED INEQUALITIES</p> 	<p>11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES</p> 	<p>12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION</p>
<p>13 CLIMATE ACTION</p> 	<p>14 LIFE BELOW WATER</p> 	<p>15 LIFE ON LAND</p> 	<p>16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS</p> 	<p>17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS</p> 	<p> SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS</p>

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ilmastokestävät kehityspolut

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kansainvälinen ilmastopolitiikka ja Pariisin sopimus

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ilmastopolitiikan tasoja

Kansainvälinen taso

UNFCCC – YK:n ilmastopimus
Kioton pöytäkirja (KP)
Pariisin sopimus

EU-taso

KP:n ratifiointi ja EU:n sisäinen taakanjako
EU:n yhteiset ja koordinoitut politiikat
Klk-päästöjen seurantajärjestelmä
EU:n ilmasto- ja energiapaketti (20-20-20)
EU:n 2030 ilmasto- ja energiapaketti

Kansallinen taso

Ilmastolaki (2015)
Kansalliset ilmasto + energiastrategiat 01/05/08/13/16
Energia- ja ilmastotiekartta 2050 (2014)
Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (2017)
Muut strategiat, ohjelmat ja ohjauskeinot

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lähtökohta kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa

Suomi neuvottelee
osana EU:ta...

...ja EU:n sisällä

YM
UM
TEM
MMM
VM
LVM
VNK

BLUE
ZONE
المنطقة
الزرقاء

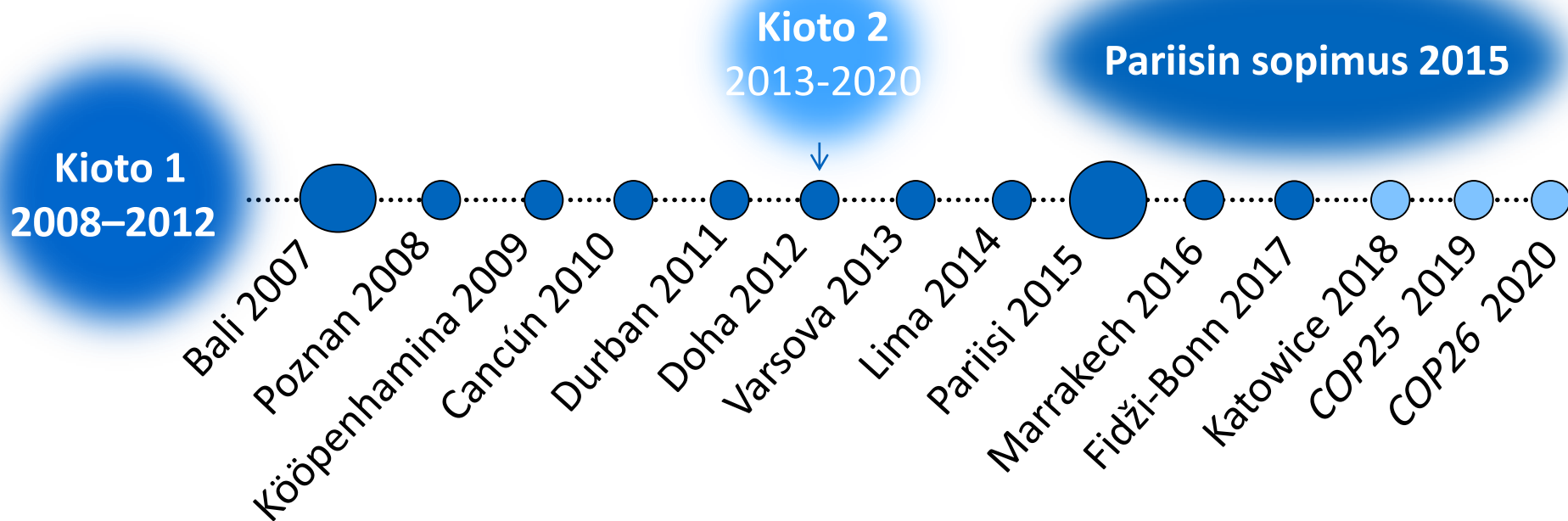

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

YK:n ilmastoneuvottelut

- Pariisin sopimusta ei voi peruuttaa
- Kaikilla yhteinen tavoite $< 2^{\circ}\text{C}$ $\rightarrow 1,5^{\circ}\text{C}$
- Kaikki sitoutuneet hillitsemään ilmastonmuutosta
- Pariisin sopimuksen säännöistä sovittava 2018

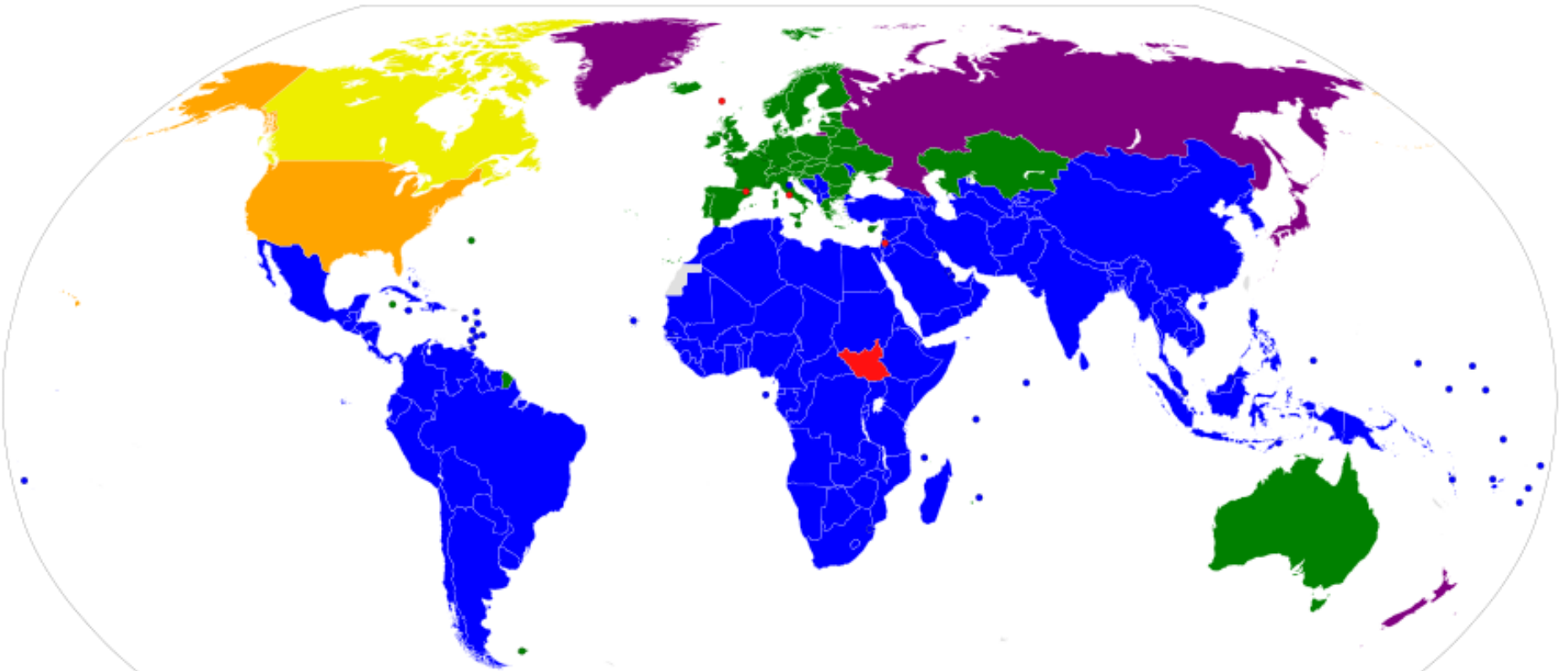
YK:n ilmastopuitesopimus 1992

YK:n ilmastopuitesopimus UNFCCC (1992)

- Tavoitteena ilmakehän kasvihuonekaasujen (ihmistoiminnan aiheuttamien päästöjen) pitoisuuden vakauttaminen vaarattomalle tasolle (art 2)
- Tämä taso tulisi saavuttaa sellaisessa ajassa, että ekosysteemit ehtivät sopeutua ilmastomuutokseen luonnollisella tavalla (art 2)
- Samalla tulee pyrkiä elintarviketuotannon ja kestävän taloudellisen kehityksen turvaamiseen (art 2)
- Sisältää kaikkia osapuolia sitovia velvoitteita + erityisiä velvoitteita teollisuusmaille
- Kaikilla mailla tulisi olla ilmastonmuutosta hillitsevät & sopeutumista edistävät suunnitelmat
- Kaikkien maiden tulisi raportoida päästöt
- Osapuolten tulee suojella hiilivarastoja ja -nieluja
- Ei sisällä määrällisiä päästövähennysvelvoitteita

Kioton pöytäkirjan maailma

- Päästövähennysvelvoite Kioto 2 –kaudella
- Ei mukana Kioto 2-kaudella; päästövähennysvelvoite Kioto 1 –kaudella
- Kioton pöytäkirjan osapuoli ilman päästövähennysvelvoitetta
- Kioton pöytäkirjasta irtautunut osapuoli
- Kioton pöytäkirjan allekirjoittanut muttei ratifioinut osapuoli
- Ei ole allekirjoittanut Kioton pöytäkirjaa

Kioton pöytäkirja

- Kehitysmaat
  - ei määrällisiä tavoitteita koska päästöt historiallisesti & per capita huomattavasti teollisuusmaita alhaisemmat
  - edellyttää valmistautumista tuleviin päästövähennyksiin
- Teollisuusmaat: maat jotka olivat vuonna 1992 OECD:n jäseniä tai siirtymätalousmaita
- Useat vauraat maat ja/tai nopeasti kasvavat taloudet (mm. Qatar, Kuwait, Singapore, Saudi Arabia, Kiina, Brasilia) määritelty kehitysmaiksi
- Kioton pöytäkirjan yksityiskohdista sovittiin 2001 & 2002 (mm. joustomekanismien & nielujen rooli, sopeutuminen ja Kioton tavoitekauden jälkeisten neuvottelujen aloittaminen)

Kioto 1

Velvoitekausi

- 2008-2012
- **Voimaan** 2005
- 38 **osapuolta** (18 %)

Päästövähennysvelvoite

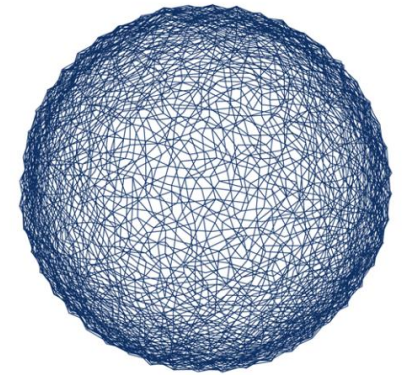
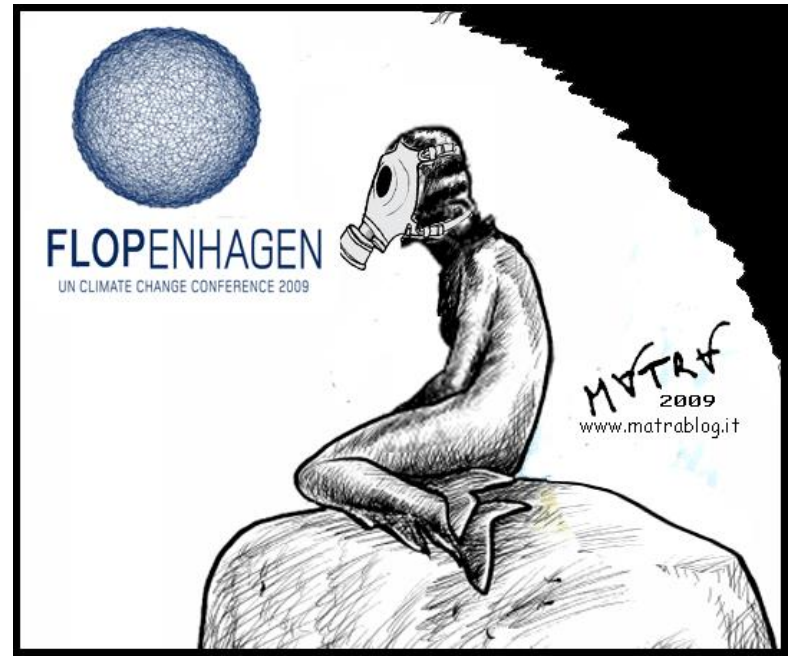
- 5,2 % (EU 8 %)

Vähennettävät kaasut

- hiilidioksidi, metaani, dityppioksidi, fluorihiiilivedyt, perfluorihiiilivedyt ja rikkiheksafluoridi
- **Joustomekanismit:** JI, CDM, ET

Kioto 2

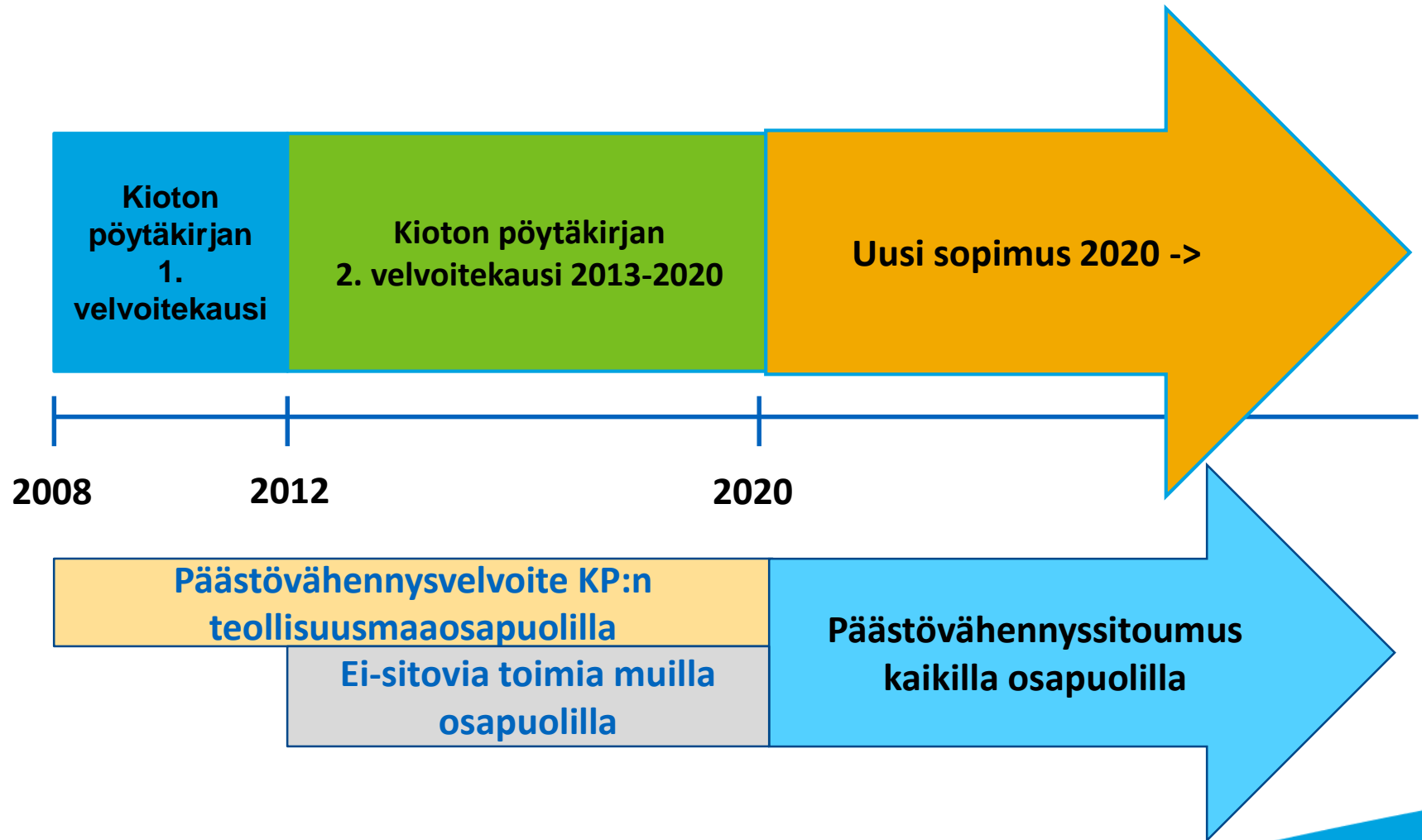
- 2013-2020
- Ei voimassa (121/144)
- 34 osapuolta (~~RUS, JPN, NZ, CAN~~)
- 18 % (EU 20 %)
- Kioto 1 –kaasujen lisäksi typpitrifluoridi
- Mekanismien käyttöä rajoitettu

COP15
COPENHAGEN
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE 2009

Lähtökohta Pariisin sopimuksen neuvotteluille: Kaikki maat saatava mukaan uuteen sopimukseen

Pariisin sopimuksen elementit

Kansalliset panokset
(päästö-
vähennys-
tavoitteet)

Raportointi ja seuranta
(läpinäkyvyys-
kehikko)

**Tavoitteita kirittävä
ambitio-
mekanismi**

Oikeudellinen merkitys?

- Oikeudellisesti sitova valtiosopimus
- Yhteisiä päämääriä
- Kollektiivisia velvoitteita
- Vahvoja menettelyllisiä velvoitteita
  - kansallisesti määritellyt panokset (asetetut tavoitteet)

Vahvistaa maailmanlaajuisia toimia

- pitää lämpötilan nousu selvästi alle 2°C pyrkien rajaamaan nousu 1,5°
- vahvistaa sopeutumiskykyä ja ilmastokestävyyttä
- suunnata rahoitusvirrat kohti vähähiilistä kehitystä

Kaikilta mailta lisääntyviä toimia

- päästöjen vähentämiseksi
- ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi
- ilmastorahoituksen lisäämiseksi
- teknologian kehittämiseksi ja siirtämiseksi
- toimintavalmiuksien vahvistamiseksi ja
- läpinäkyvyyden lisäämiseksi

Väliarviointit 5 vuoden välein alkaen 2023

Pariisin sopimuksen maailma...

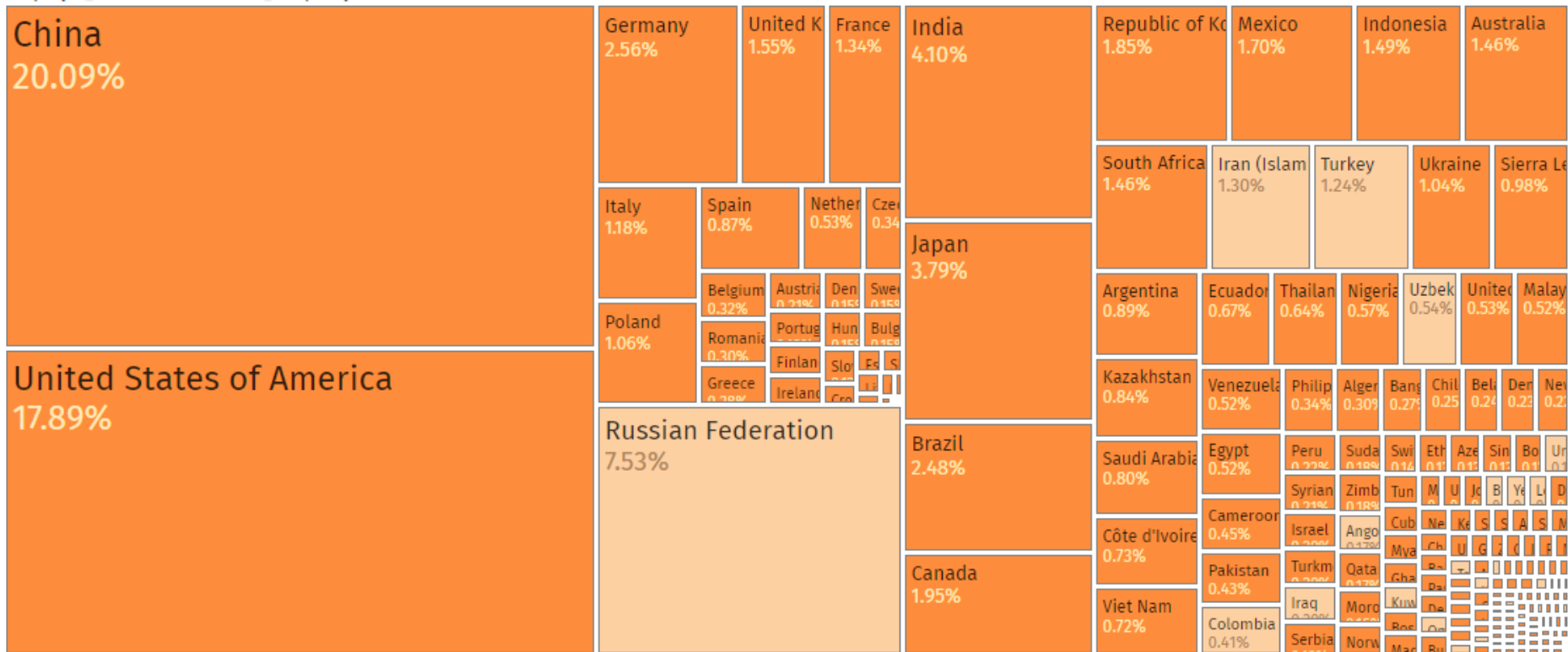
195 allekirjoittanut
183 ratifioinut

Allekirjoittanut Pariisin sopimuksen

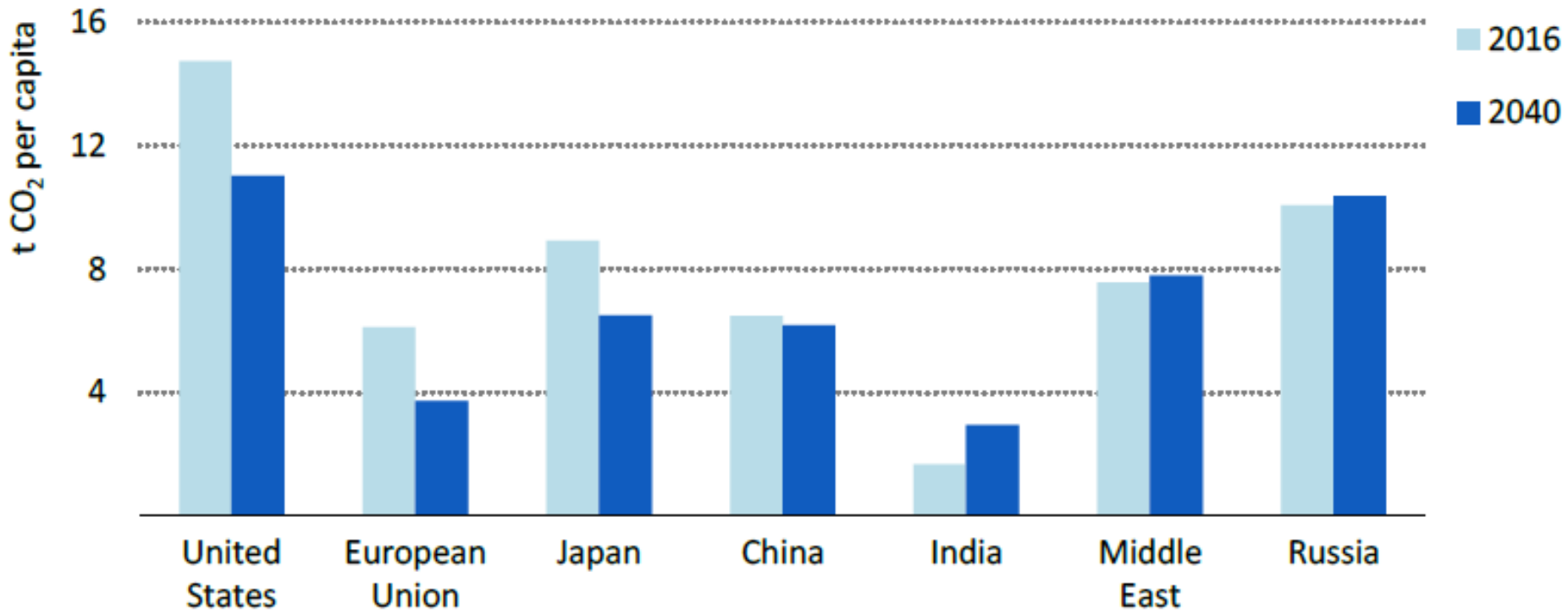
Ratifioinut Pariisin sopimuksen

<http://climateanalytics.org/briefings/ratification-tracker.html> (13.7.2018)

...jossa EU:n ilmastotoimet etenevät ja EU:n osuus päästöistä pienenee. Myös muut saatava nyt samalle polulle.

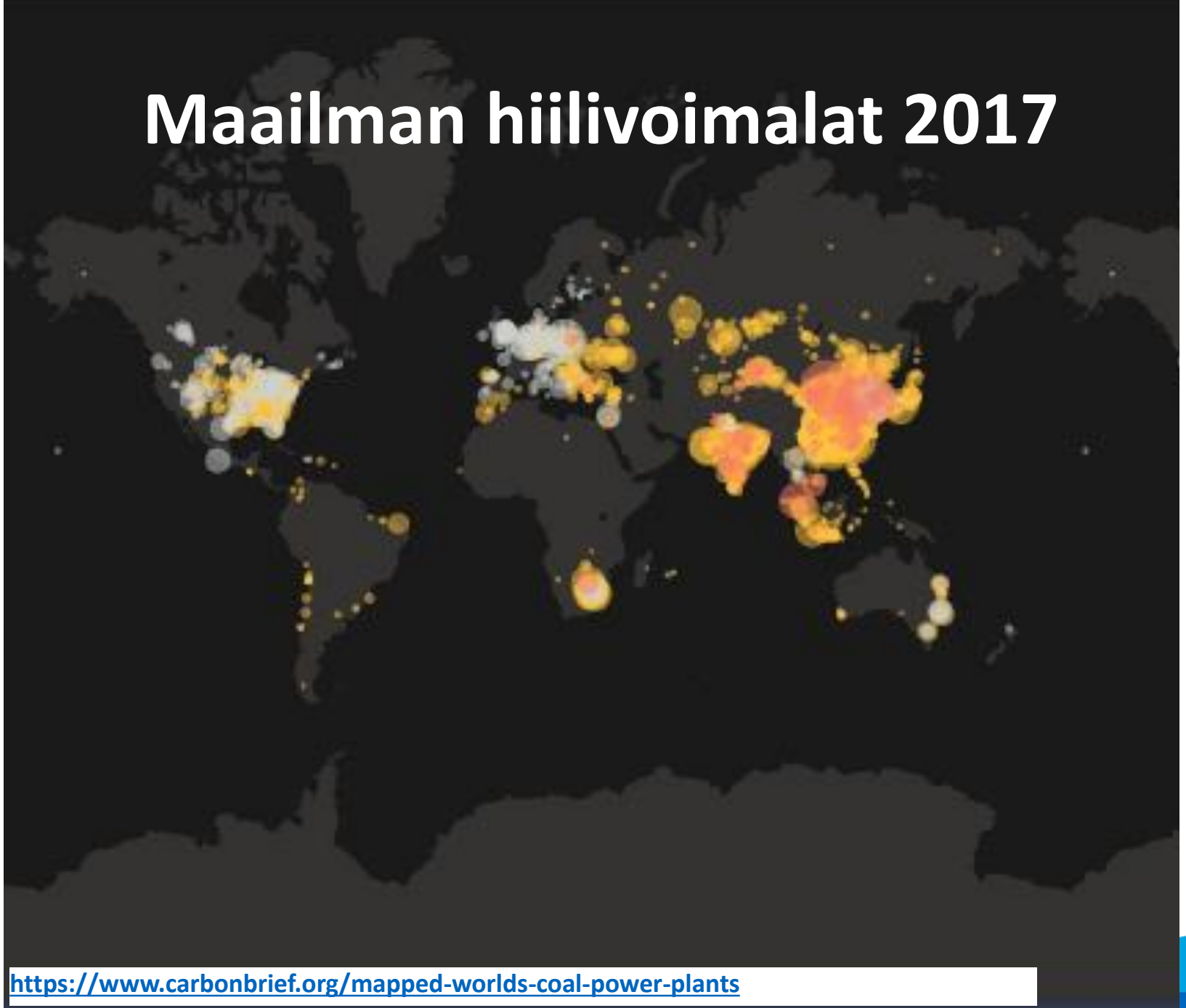
CO₂-päästöt per capita; IEA New Policies Scenario

IEA (2017). World Energy Outlook.

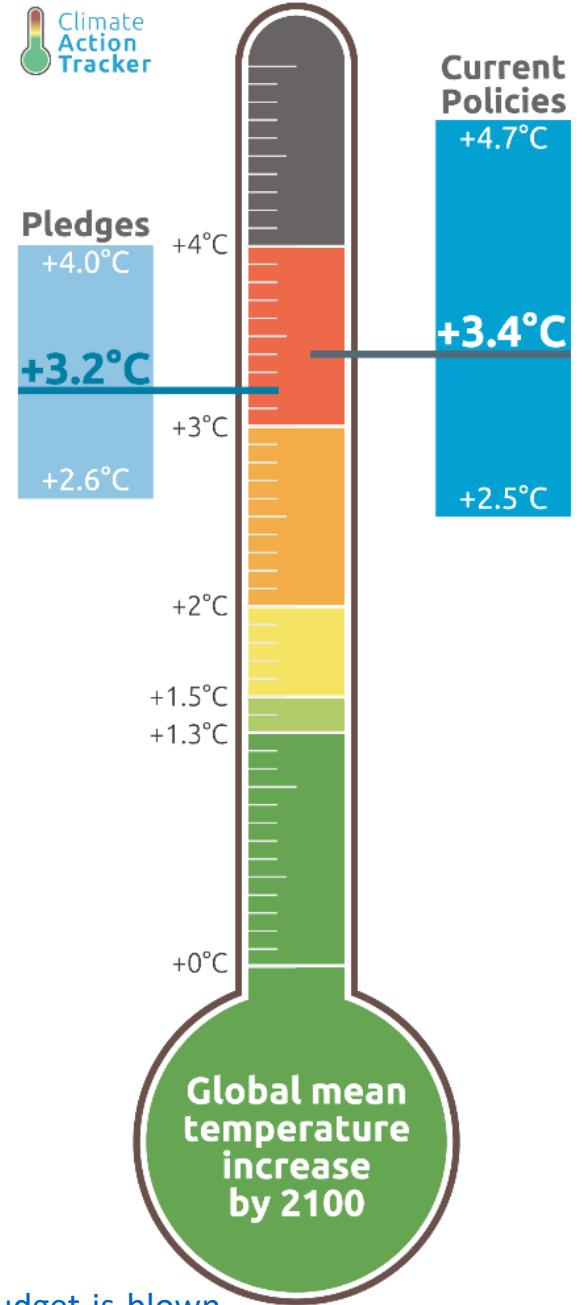
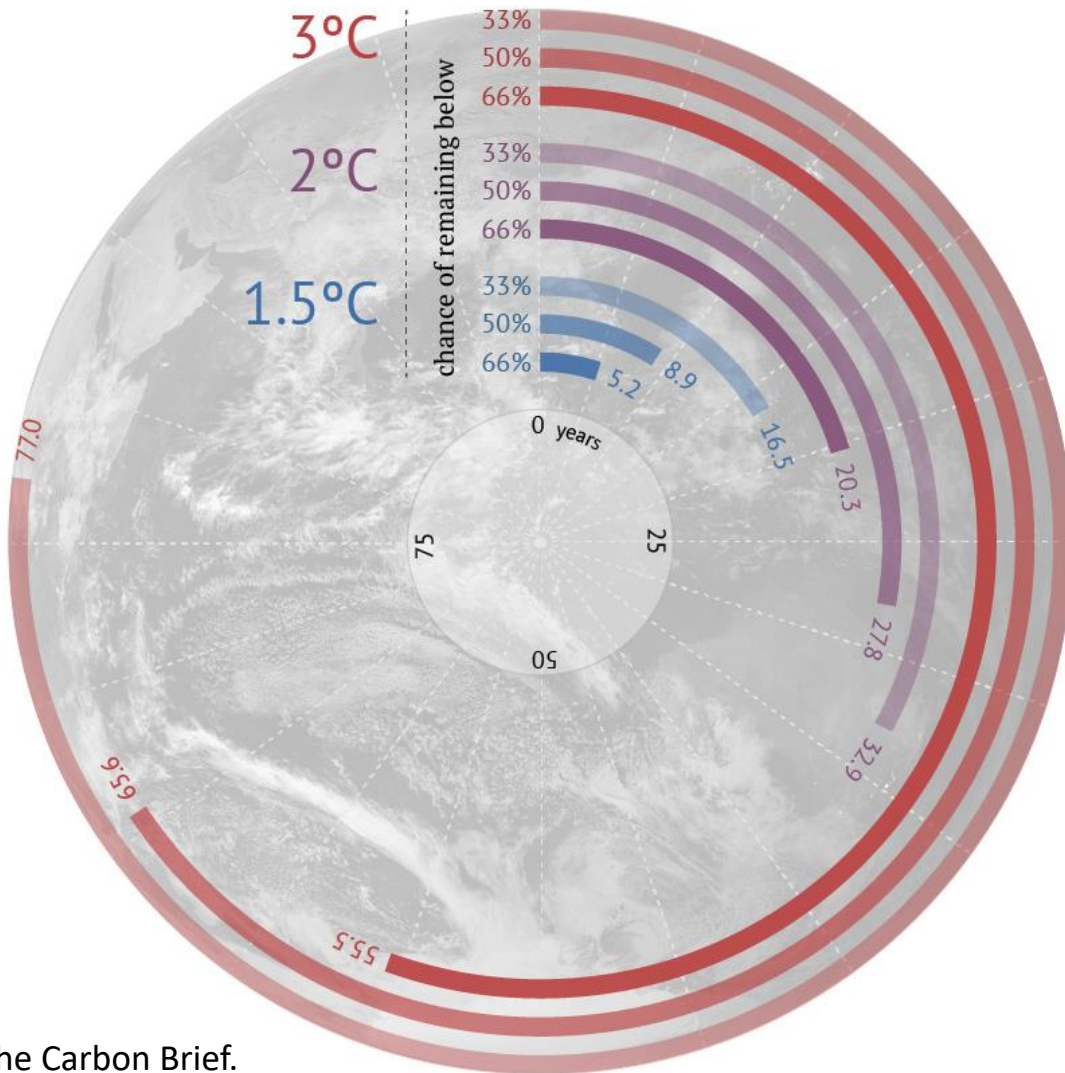
[WEO 2018 julkaistaan 13.11.2018]

Maailman hiilivoimalat 2017

<https://www.carbonbrief.org/mapped-worlds-coal-power-plants>

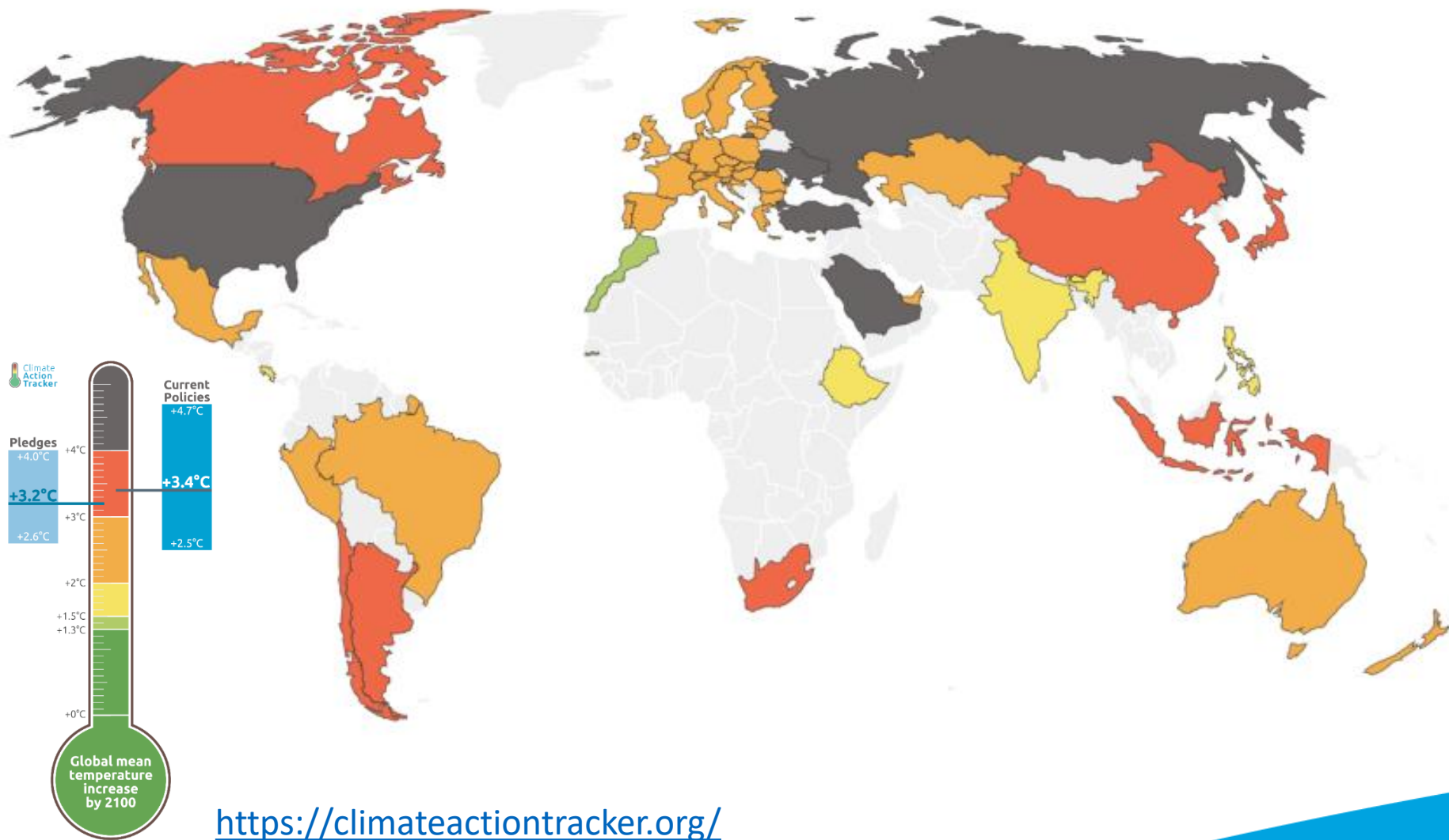
IPCC:n laskema päästöbudjetti on nykymentolla nopeasti kulutettu...

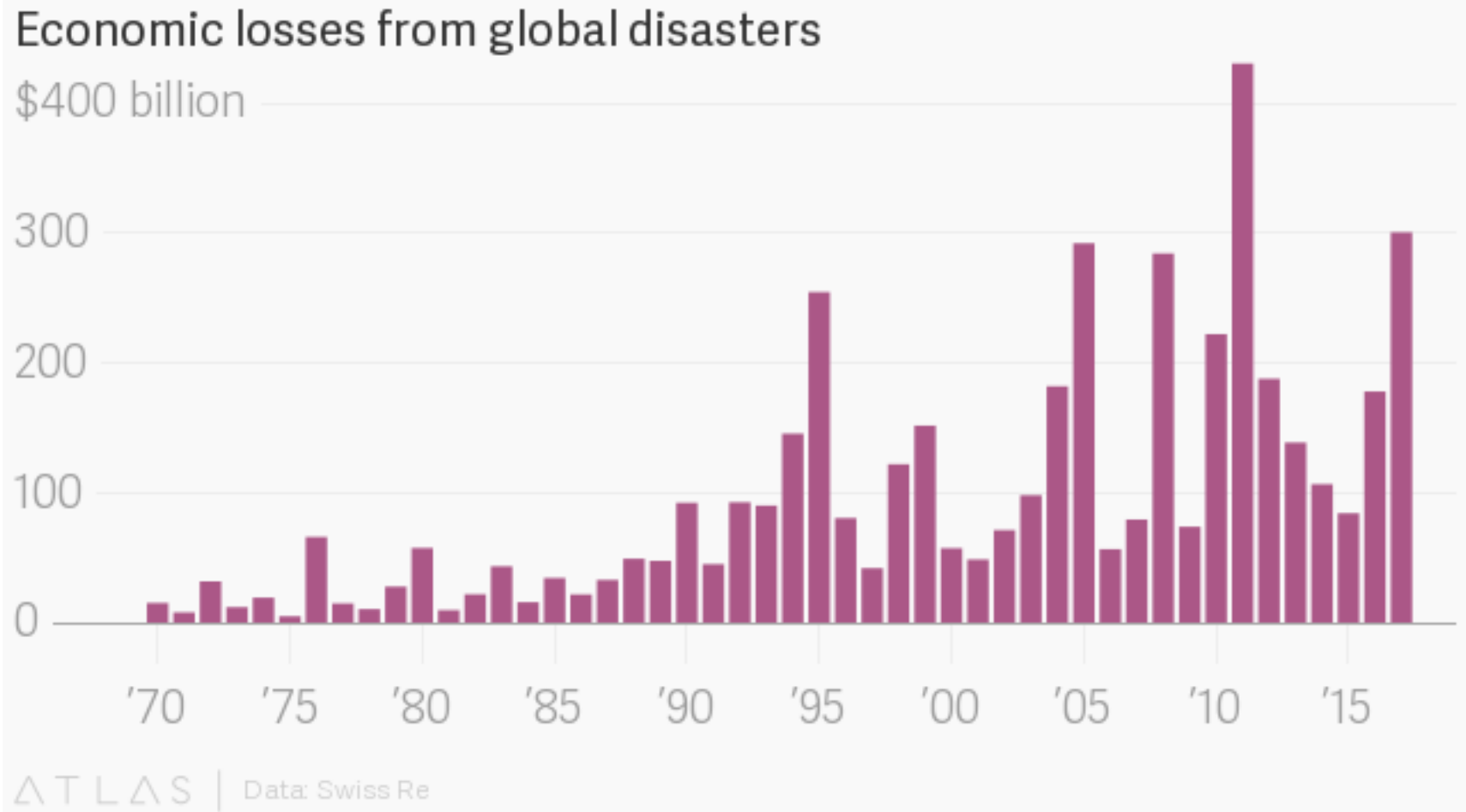
The Carbon Brief.

<https://www.carbonbrief.org/analysis-only-five-years-left-before-one-point-five-c-budget-is-blown>

Kun nykytoimet eivät ole 1,5°C eikä 2°C tavoitteen kannalta riittäviä, kenen pitää tehdä enemmän?

Luonnonkatastrofien aiheuttamat taloudelliset menetykset globaalitasolla, USD mrd.

<https://qz.com/1162791/2017-natural-disasters-and-climate-change-effects-cost-the-world-306-billion/>

Yhdysvallat vetäytyy Pariisin ilmastopimuksesta – Trump perusteli tiedotustilaisuudessa

Yhdysvaltain presidentti Donald Trump kertoi tiedotustilaisuudessa Yhdysvaltain kannasta.

■ Pariisin ilmastopimus 1.6.2017 klo 22:32 | päivitetty 1.6.2017 klo 23:11

Mahdollisia seurauksia...

- USA:n hallinnon toimet voivat hidastaa maailmanlaajuista energiamurrosta ja päästöjen vähentämistä
- Kansainvälisen ilmastorahoituksen pieneneminen hidastaisi energiamurrosta kehittyvissä maissa
- USA ei ole (vielä?) vaikeuttanut päätöksentekoa tai hajottanut kansainvälistä yhtenäisyyttä ilmastoneuvotteluissa
- Sopimukseen kielteisesti suhtautuville osapuolille voi tarjota tilaisuuden livetä velvoitteista
- Presidentti Trumpin painottama "puhdas" hiili voi heikentää EU:n yhtenäistä ilmasto- ja energiapolitiikkaa
- Yleisesti epävarmuustekijät kasvavat, mikä voi hidastaa investointeja
- Ratkaisevia tekijöitä: teknologiatekijä, uusiutuvan energian kilpailukyky, investoijien ja kuluttajien päätökset sekä markkinat

Solar Power Will Kill Coal Faster Than You Think

Bloomberg New Energy Finance's outlook shows renewables will be cheaper almost everywhere in just a few years.

By **Jess Shackleman** and **Hayley Warren**

15. huhtikuuta 2017 14:15 UTC | 15. huhtikuuta 2017 20:08 UTC+3

Climate

COP24 • KATOWICE 2018
UNITED NATIONS CLIMATE CHANGE CONFERENCE

COP24 ja Talanoa

Mihin pyrimme?

Miten sinne pääsemme?

Missä olemme?

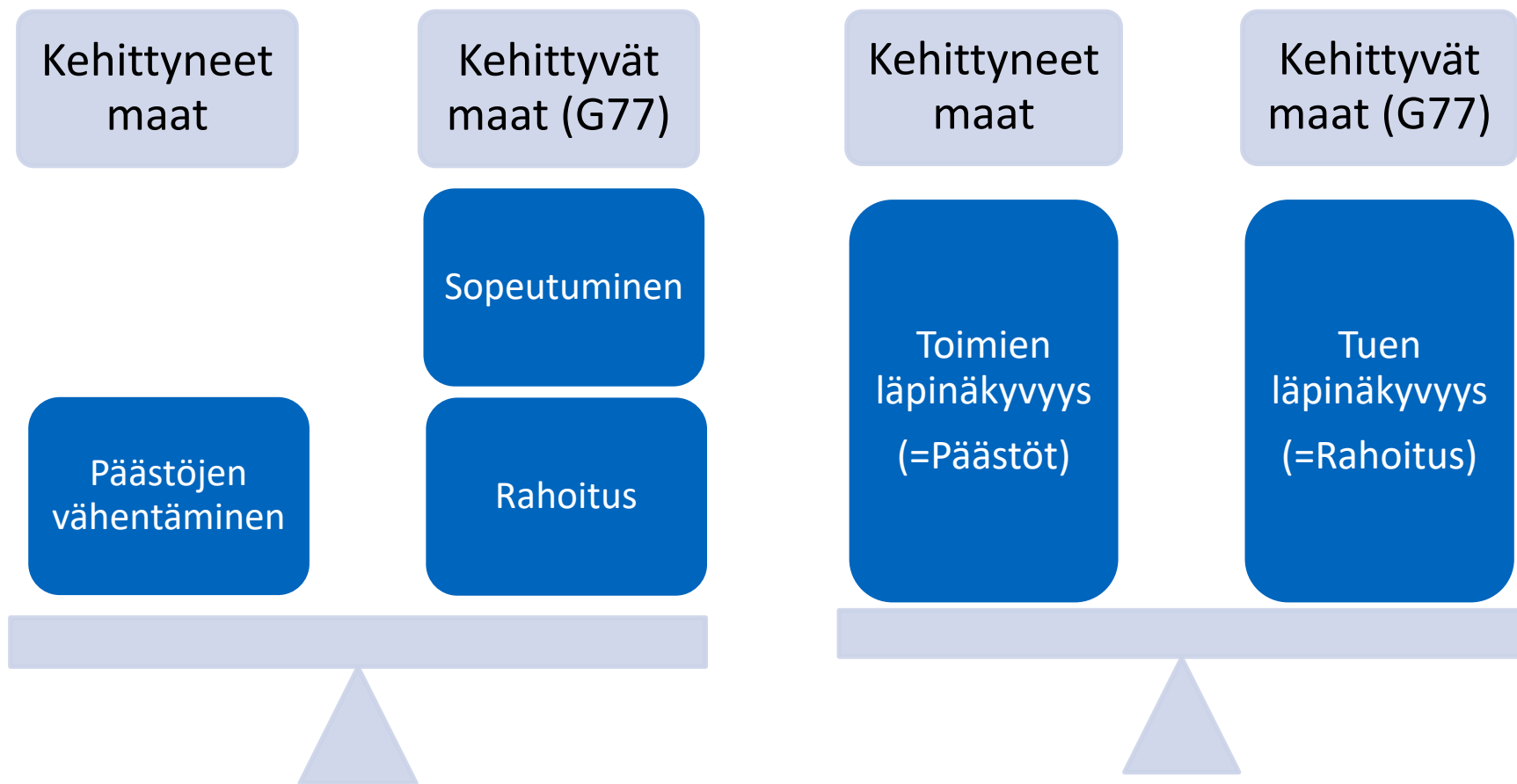
Ilmastoneuvottelujen keskiössä tänä vuonna

- Pariisin sopimuksen säännöstö valmiiksi; läpinäkyvyyskehikko (vertailtavuus; kaikille yhteinen raportointi ja seuranta); 5-vuotisarvioinnit (ambitiomekanismi)
- Fidžin lanseeraama Talanoa vuoropuhelu:
  - Rakentaa luottamusta, ymmärrystä, empatiaa & vuoropuhelua mm. tarinankerronnan avulla
  - Tekninen ja poliittinen vaihe
  - Pohjustaa pyrkimystä nostaa Pariisin sopimuksen kunnianhimoa vuonna 2019
  - **IPCC:n 1,5°C raportti**
  - Talanoan keskeiset kysymykset: **missä olemme, mihin pyrimme ja miten sinne pääsemme**
- Pariisin sopimuksen tasapainon säilyttäminen

COP24 · KATOWICE 2018
UNITED NATIONS CLIMATE CHANGE CONFERENCE

Pariisin sopimuksen tasapaino

Mitä hallitusten tulisi tehdä?

Global Commission on the Economy and Climate (GCEC, 2018):

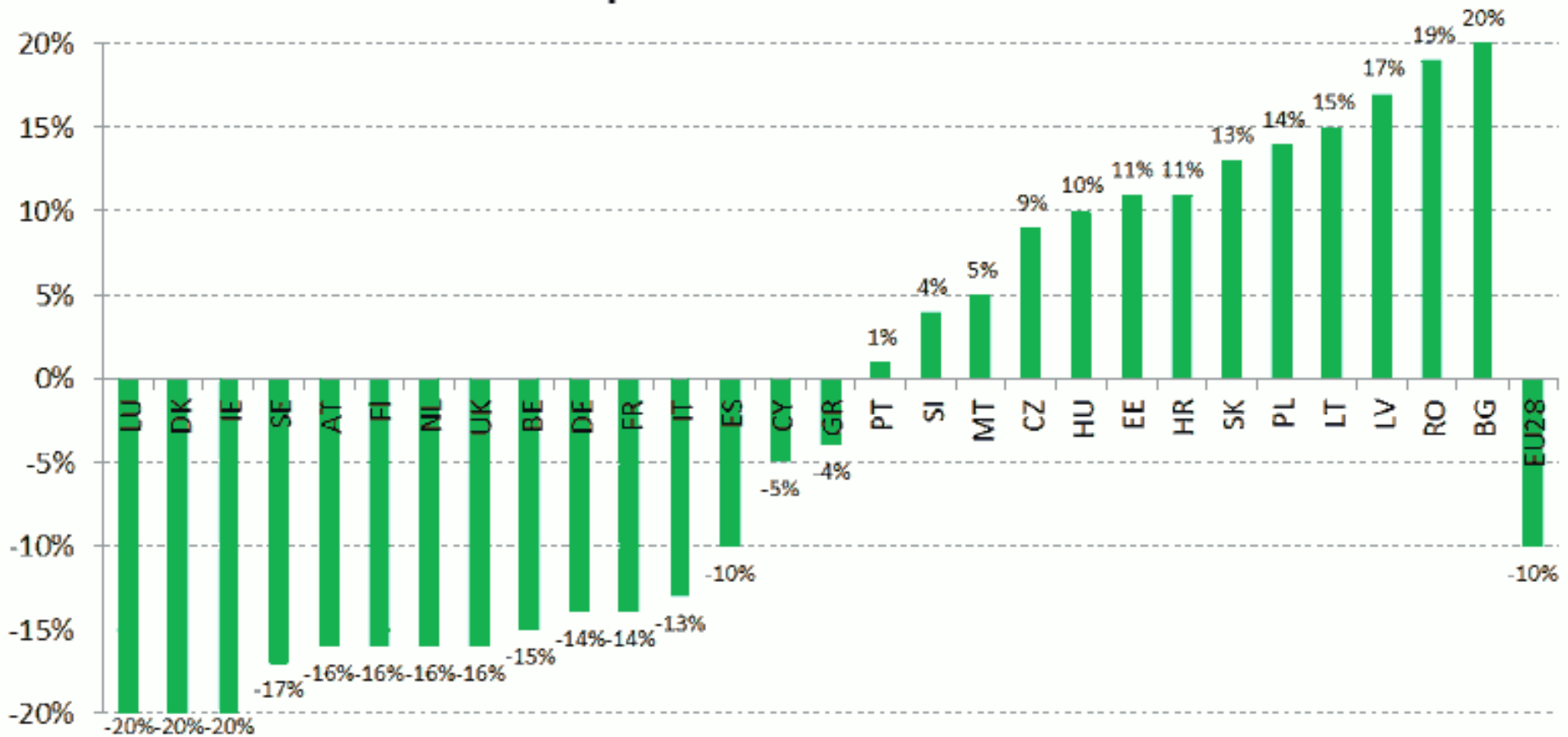
- Vahvistaa hiilen/päästöjen hinnoittelua
- Tehdä ilmastoon liittyvien riskien esiintuominen pakolliseksi
- Nopeuttaa kestäviä infrainvestointeja
- Valjastaa yksityinen sektori ja innovaatiot moottoriksi
- Rakentaa ihmislähtöinen lähestymistapa jossa jaetaan hyödyt ja varmistetaan oikeudenmukainen siirtymä

Neuvottelut ovat tärkeitä mutta ilmastotoimien eteneminen on tärkeämpää!

EU:n ilmastopolitiikka

EU efforts

Member State greenhouse gas emission limits in 2020 compared to 2005 levels

https://ec.europa.eu/clima/policies/effort_en

ETS: -21 %

EU:n 2030 energia- ja ilmastopaketti: päästöt vähintään -40 % 1990-tasosta

- **Päästökauppadirektiivi:** -43 % 2005-tasosta
  - **Taakanjakoasetus:** -30 % vuoteen 2005-tasosta (jakautuu kansallisiin päästövähennystavoitteisiin; Suomen tavoite -39%, mahdollisuus rajattuihin joustoihin)
  - **LULUCF-asetus:** maankäytön muutokset
  - Uudelleentarkastelu 2024
  - Ei kv-joustomekanismeja
- **Uusiutuvan energian direktiivi (REDII) :** 32 % osuus
  - **Energiatehokkuus-direktiivi:** 32,5 % tavoite
  - Tavoitteiden riittävyyden uudelleentarkastelu 2023 ('upwards review clause')

EU:n pitkän aikavälin vähähiilistrategia

- Pariisin sopimus velvoittaa osapuolet toimittamaan pitkän aikavälin strategiat viimeistään vuonna 2020
- Komissio julkistaa tiedonannon EU:n pitkän aikavälin strategiasta 28.11.2018
- Alustavan tiedon mukaan tiedonanto sisältää erilaisia skenaarioita ja polkuja, ml. nettonollapäästöpolun v. 2050 mennessä
- Jäsenmaat tulevat käsittelemään strategiaa vuoden 2019 aikana (ja mahdollisesti EU:n linjauksesta päätetään Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella)
- Linkki EU:n 2030 päästövähennystavoitteen päivittämiseen?

EU:n 2030 päästövähennystavoitteen päivittäminen

- Pariisin sopimuksen mukaisesti osapuolet päivittävät kansalliset päästövähennystavoitteensa 2020 mennessä & 5 vuoden välein
- YK:n pääsihteerin ilmastohuippukokous syyskuussa 2019
- EU:n tavoitteen mahdollinen nosto keskusteluun 2019?
- Uusiutuvan energian direktiivin ja energiatehokkuusdirektiivin komission ehdotusta korkeammat 2030 tavoitteet mahdollistavat komission arvioiden mukaan n. 5% kunnianhimon noston
- Pohdittava miten EU pyrkii vastaamaan 1,5 asteen tavoitteeseen
- Pariisin sopimuksen mukainen kokonaisarvointi 2023

Keskustelussa 2019?

- EU:n pitkän aikavälin tavoite (2050)
- EU:n 2030 päästövähennystavoitteen päivittäminen
  - Tavoite nyt -40 % vuoteen 2030 mennessä 1990-tasosta
  - Tavoitteen kiristäminen nostanee myös Suomen kansallista 2030 tavoitetta (-39 % päästövähennys taakanjakosektorilla verrattuna vuoteen 2005)
- Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma kerran vaalikaudessa
  - Linjaukset taakanjakosektorin päästövähennystoimenpiteistä

YK:n ilmastoneuvottelut jatkuvat Katowicessa 2.-14.12.2018

- www.unfccc.int
- <http://enb.iisd.org>
- <http://cop24.katowice.eu/>
- <http://cop24.gov.pl/en/>
- www.climatechangenews.com
- www.carbonbrief.org
- <https://unfccc.int/process-and-meetings/conferences/katowice-climate-change-conference-december-2018/katowice-climate-change-conference-december-2018>
- <https://www.theguardian.com/environment/climate-change>
- https://ec.europa.eu/clima/events/katowice-climate-change-conference-cop-24_en

Kiitos!

Outi.Honkatukia@ym.fi / Marjaana.Kokkonen@ym.fi

Twitter: [@paaneuvottelija](https://twitter.com/paaneuvottelija)

[#ilmastoCOP24](https://twitter.com/ilmastoCOP24)